

НАУКОВИЙ ВІСНИК
Ужгородського університету

Серія

ПЕДАГОГІКА

**СОЦІАЛЬНА
РОБОТА**

Випуск 37

2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

ПЕДАГОГІКА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Випуск 37

Ужгород – 2015

УДК 371; 378; 364
ББК 88.8

Науковий вісник Ужгородського національного університету:
Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – № 37

Редакційна колегія

- Головний редактор: **Козубовська І.В.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціології і соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»
- Заступник головного редактора: **Бартош О.П.** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціології і соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»
- Відповідальний секретар: **Опачко М.В.** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки ДВНЗ «УжНУ»
- Члени редколегії:
- Козловська І.М.** доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки ДВНЗ «УжНУ»
 - Староста В.І.** доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки ДВНЗ «УжНУ»
 - Шандор Ф.Ф.** доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри туризму ДВНЗ «УжНУ»
 - Гвоздяк О.М.** кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології ДВНЗ «УжНУ»
 - Росул В.В.** кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки ДВНЗ «УжНУ»
 - Букач М.М.** доктор педагогічних наук, професор, Миколаївський національний університет ім.В.О.Сухомлинського
 - Поліщук В.А.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи Тернопільського національного педагогічного університету ім.В.Гнатюка
 - Поліщук Ю.Й.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету ім.В.Гнатюка
 - Товканець Г.В.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти Мукачівського державного університету
 - Кіш Янош,** доктор психології, професор, Дебреценський університет, Угорщина
 - Норман Джудіт,** доктор соціальної роботи, професор, Університет Брігам Янг, США

**Рекомендовано до друку Вченою Радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
протокол №3 від 24 березня 2015 року**

Журнал включено до переліку наукових фахових видань з педагогічних дисциплін, затвердженого постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 року.

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT
«UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»**

SCIENTIFIC HERALD OF UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY:

Series:

Pedagogy

Social Work

Issue 37

Uzhhorod – 2015

УДК 371; 378; 364
ББК 88.8

**Scientific Herald of Uzhhorod National University:
Series: «Pedagogy. Social Work». – № 37**

Editorial Board

- Editor-in-Chief: **Kozubovska Iryna.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Sociology and Social Work Department of Uzhhorod National University*
- Editor of the issue: **Bartosh Olena.** *Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Sociology and Social Work Department of Uzhhorod National University*
- Editorial Notes: **Opachko Magdalyna.** *Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Pedagogy Department of Uzhhorod National University*
- Members of Editorial Board:
- Kozlovska Iryna.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Pedagogy Department, Uzhhorod National University*
- Starosta Volodymyr.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Pedagogy Department, Uzhhorod National University*
- Shandor Fedir.** *Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Head of Tourism Department, Uzhhorod National University*
- Gvozdyak Olga.** *Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of German Philology Department, Uzhhorod National University*
- Rosul Vasyl.** *Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Pedagogy Department, Uzhhorod National University*
- Bukach Mykola.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Mykolaiv National University named after V. Sukhomlynsky*
- Polischuk Vira.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Social Work Department, V. Gnatiuk Ternopil National Pedagogical University*
- Polischuk Yuriy.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Social Pedagogy Department, V. Gnatiuk Ternopil National Pedagogical University*
- Tovkanets Ganna.** *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Department of Pedagogy and Methodology of Pre-school and Primary Education of Mukachevo State University*
- Kiss Janos.** *Doctor of Psychology, Professor, University of Debrecen, Hungary*
- Norman Judith.** *Doctor of Social Work, Professor, Brigham Young University, the USA*

**Recommended to publication by the Scientific Council
of Uzhhorod National University
record №3 from March 24, 2015**

The Journal is included in the list of scientific editions on Pedagogy,
approved by the Higher Attestation Board of Ukraine
(decision of the Presidium №1-05/4 from May 26, 2010)

ЗМІСТ

Бабенко Андрій. СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПОНЯТЬ "ІНТЕГРАЦІЯ" ТА "ІНТЕГРАЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ"	9
Багрій Марія. ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ СТИЛЮ В ДОРОбКУ ІГОРЯ КОСТЕЦЬКОГО	12
Байбакова Ольга. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ	14
Бондар Тамара. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В США	16
Варга Наталія. МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ САМОЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ	20
Війчук Тарас, Дільний Володимир. ІСТОРИКО-ГЕНЕТИЧНИЙ МЕТОД У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ	23
Гаркович Олексій. ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ОСВІТЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ	26
Герлянд Тетяна. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНИХ КУРСІВ ЗАГАЛЬНООСВІТЬНОЇ ПІДГОТОВКИ В АГРАРНИХ ПТНЗ	28
Гордієнко Ірина. АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА ОСНОВІ МЕТОДУ АНАЛОГІЇ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ ТА ФІЗИКИ	31
Горішна Надія. КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК МЕТОД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ	34
Горплініч Тетяна. МОВНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ЗАСІБ САМОКОНТРОЛЮ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	37
Депчинська Іветта. РОЗВИТОК ШКІЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ НА ЗАКАРПАТТІ В ПЕРІОД 1919-1939 р.р.	40
Дябел Лариса. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	43
Єгорова Вероніка. ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПСИХОДРАМИ ТА СОЦІОДРАМИ ЯК РІЗНОВИДІВ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ (НА ПРИКЛАДИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ)	46
Жиленко Руслан. РІВЕНЬ ЗАДОВОЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» ЯКІСТЮ ОСВІТНИХ ПОСЛУГ	48
Жовніренко Яна, Висоцька Олена. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	55
Зварич Ольга. КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В УКРАЇНІ	57
Зубрицький Ігор. ПРОБЛЕМА СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ НА СТОРІНКАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ЧАСОПІСУ «УКРАЇНСЬКА ШКОЛА» (1925-1939 рр.)	60
Кабак Віталій. ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	63
Кабусь Наталія. ВИСВІТЛЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ ПОГЛЯДІВ НА СТАЛИЙ СУСПІЛЬНИЙ РОЗВИТОК В ІСТОРИЇ СВІТОВОЇ НАУКОВОЇ ДУМКИ	67
Калаур Світлана, Топоренко Олександр. СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	70
Кожокар Марина. ФОРМИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ БУКОВИНИ (ІІ ПОЛОВИНА ХІХ СТ.) У ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО ТОВАРИСТВА «СОЮЗ»	74
Козубовська Ірина, Стойка Олеся. ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В США	77
Корінна Ганна. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ	80
Котенєва Ірина. ЕСТЕТИЧНЕ В ПРИРОДІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИКО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	83
Котенєва Юлія. ПРО СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ	86
Кравчина Тетяна. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ РОЗУМІННЮ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ СТУДЕНТІВ ВНЗ	90
Лаптева Марія. ДИСТАНЦІЙНІ НАВЧАЛЬНІ СИСТЕМИ В ПРАКТИЦІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	93
Левицька Людмила. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУПРОВОДУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНТЕГРОВАНОМУ ОСВІТЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	96
Літовка Олена. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЧЕРЕЗ КАТЕГОРІЮ ОСОБИСТОСТІ	99
Лупаренко Світлана. ВТРАТА СПЕЦИФІКИ ДИТИНСТВА: СУТЬ ТА ПРИЧИНИ	101
Марфинець Надія. АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ "ЕНВІРОНМЕНТАЛІЗМ", "ЕНВІРОНМЕНТАЛЬНА ПЕДАГОГІКА"	105
Маслій Олег. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СКЛАДУ З ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО АДАПТАЦІЇ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ СЛУЖБИ У ВІЙСЬКАХ	108
Махія Наталія. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ У РЕТРОСПЕКТИВІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ПИТАННЯ	111
Мешко Галина, Мешко Олександр. ФОРМУВАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАЛЕОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	113
Мішеніна Тетяна. МЕТОДИ ПІЗНАННЯ У ЗМІСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	

ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	116
Олендр Тетяна. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	119
Опачко Магдалина, Міс Йосип. ПЕДАГОГІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	122
Павлишин Галина, Прокоп Ірина. СПЕЦИФІКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО МОВЛЕННЯ У ПАРАДИГМІ ІНФОТЕХНОЛОГІЙ.....	126
Поліщук Юрій. ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ДО РОБОТИ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ СЕРЕД ШКОЛЯРІВ.....	129
Помирча Світлана, Дзюба Марина. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	133
Попович Ірина. ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	135
Постова Світлана. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА З ІНФОРМАТИКИ.....	137
Потапчук Ольга. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	141
Пришляк Оксана. УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	144
Рабійчук Сергій. СИСТЕМА ЦІННОСТЕЙ І ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЯК ВИСОКОМОРАЛЬНИЙ СУСПІЛЬНИЙ ВЗІРЕЦЬ У ПРОТИДІЇ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ.....	146
Резничук Ганна, Василенко Олена. ПІДГОТОВКА СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ.....	150
Роман Сергій. РЕАЛІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛЕМ ХІМІЇ ПРИНЦИПУ ІСТОРИЗМУ ПРИ ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГО-ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛЯРІВ.....	152
Ростока Марина. КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ.....	155
Рум'янцева Катерина, Вільчинська Олена, Добровольська Наталія. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ФАХОВИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ "МАТЕМАТИКА ДЛЯ ЕКОНОМІСТІВ".....	158
Сідун Мар'яна. ВИКОРИСТАННЯ ГРИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	161
Сливка Лариса. МУЗИКОТЕРАПІЯ В ОСВІТЬОМУ ПРОЦЕСІ: ІСТОРИЧНЕ І ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ.....	164
Смук Оксана, Козубовський Максим. ВПЛИВ ЦІННІСНО-НОРМАТИВНОЇ ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ НА ПРОЯВИ ДЕВІАЦІЙ.....	166
Сойма Наталія. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДЕЗАДАПТОВАНИМИ ДІТЬМИ.....	169
Соломко Надія, Лосик Вікторія, Тимошенко Володимир. ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНО-СПРЯМОВАНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	171
Стрижак Світлана. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	174
Тернопільська Валентина, Андрущенко Іван, Якимець Дмитро. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ПРОФІЛЮ.....	176
Титунь Оксана. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНІСНО-РЕФЛЕКСИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ.....	180
Федоруц Микола. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ПАРТНЕРСЬКОЇ СПІВПРАЦІ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І РОДИН.....	184
Фізеші Октавія. ДО ПИТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ ШКІЛ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ НА РІДНОМОВНЕ НАВЧАННЯ (ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ПЕРІОД, 1919-1939).....	186
Царик Ольга. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ УЧНІВ У ШКОЛАХ ГАЛИЧИНИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ ХХ ст.....	189
Цибанюк Олександра. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО (СТУДЕНТСЬКОГО) ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА МАСОВОГО СПОРТУ СУЧАСНОЇ РУМУНІЇ.....	193
Чайковська Ганна. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИШІВ У КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	195
Чумак Лариса. КОМПЕТЕНЦІЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА.....	199
Шпенік Сільвія. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ ГРУПИ «РИЗИКУ» В США.....	202
Шумська Ольга. ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ.....	205
Чорна Ольга. РОЗВИТОК СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ.....	209

CONTENT

Babenko Andriy. ESSENCE AND CONTENT OF TABLE OF CONTENTS OF CONCEPTS "INTEGRATION" AND "INTEGRATION LESSON"	9
Bagriy Maria. THEORETICAL CONCEPT OF STYLE IN THE WORKS OF IGOR KOSTETSKII	12
Baybakova Olga. PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION	14
Bondar Tamara. PHASES OF DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION IN THE USA	16
Varha Natalya. MOTIVATIONAL MECHANISM OF DEVELOPMENT OF POPULATION SELF-EMPLOYMENT	20
Vlychuk Taras, Dilnyi Volodymyr. THE HISTORICAL-GENETIC METHOD OF STUDYING MATHEMATICS	23
Garkovych Olikssii. PEDAGOGICAL DESIGNING OF EDUCATIONAL ENVIRONMENT FOR THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS	26
Gerlyand Tetyana. THE MAIN APPROACHES TO THE CONSTRUCTION OF INTEGRATED VOCATIONAL COURSES OF GENERAL EDUCATION IN AGRICULTURAL VOCATIONAL INSTITUTIONS	28
Hordiienko Iryna. ACTIVATION OF EDUCATIONAL-COGNITIVE ACTIVITY OF PUPILS ON THE BASIS OF METHOD OF ANALOGY IN STUDIES OF MATHEMATICS AND PHYSICS	31
Horishna Nadia. COUNSELING AS A METHOD OF SOCIAL WORK IN COMBATING HUMAN TRAFFICKING	34
Horpinich Tetiana. LANGUAGE PORTFOLIO AS A MEANS OF SELF-CONTROL IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING	37
Depchynska Ivetta. THE DEVELOPMENT OF HUMANITARIAN EDUCATION IN TRANSCARPATIA IN 1919-1939	40
Dyabel Larysa. FEATURES OF YOUTH SOCIALIZATION IN TERMS OF SOCIAL-PEDAGOGICAL WORK IN PUBLIC ORGANIZATIONS	43
Yegorova Veronika. APPLICATION OF PSYHODRAMA AND SOCIODRAMA ELEMENTS AS KINDS OF MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION (ON THE EXAMPLE OF QUALIFICATION IMPROVEMNT OF SCIENTIFIC-EDUCATIONAL WORKERS)	46
Zhylenko Ruslan. LEVEL OF STATE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION "UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY" STUDENTS SATISFACTION WITH THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES	48
Zhovnirenko Yana, VisotskaOlena. SOME ASPECTS OF FUTURE PRE SCHOOL TEACHERS' TRAINING FOR ENGLISH TEACHING OF PRE SCHOOL CHILDREN	55
Zvorych Olga. GUIDELINES ON SOCIAL WORK WITH THE INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE	57
Zubrytskyi Ihor. THE PROBLEMS OF SEX EDUCATION ON THE PAGES OF THE PEDAGOGICAL MAGAZINE «UKRAINIAN SCHOOL» (1925-1943)	60
Kabak Vitalij. BACKGROUND OF ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PROSPECTIVE ENGINEERS-TEACHERS TRAINING OF TECHNICAL UNIVERSITIES TO THE PROFESSIONAL ACTIVITY	63
Kabus Natalia. COVERAGE OF THE EVOLUTION OF VIEWS ON SOCIETY SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE HISTORY OF THE WORLD SCIENTIFIC THOUGHT	67
Kalaur Svitlana, Toporenko Oleksandr. MODERN INTERACTIVE APPROACHES TO THE FORMATION OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES IN LEARNING PROCESS	70
Kozhokar Maryna. FORMS OF PATRIOTIC EDUCATION OF YOUNG GENERATION OF BUKOVINA (second half of the nineteenth century) IN THE ACTIVITY OF THE UKRAINIAN STUDENT SOCIETY «SOUZ»	74
Kozubovska Iryna, Stoyka Olesya. FINANCIAL SUPPORT OF THE STUDENT YOUTH IN THE USA	77
Korinna Ganna. PECULIARITIES OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SOCIAL TEACHERS TO THE GENDER-ROLE SOCIALIZATION OF PRESCHOOLERS	80
Koteneva Iryna. AESTHETIC IN NATURE AS THE MEAN OF FORMATION OF AESTHETICS-ECOLOGICAL CULTURE OF A PERSON	83
Kotyenyeva Yulia. COMPONENTS OF PEDAGOGICL COLLEAGE STUDENTS PROFESSIONAL CAREER	86
Kravchyna Tetyana. METHOD OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE TEXTS' UNDERSTANDING TO STUDENTS OF HIGHER INSTITUTIONS	90
Laptyeva Marya. DISTANCE LEARNING SYSTEMS IN THE PRACTICE OF FOREIGN STUDENTS TRAINING	93
Levytska Lyudmyla. RECOMMENDATIONS CONNECTED WITH PSYCHO-PEDAGOGICAL PROVIDING OF ACCOMPANIMENT OF STUDYING OF STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS IN INTEGRATED EDUCATIONAL ENVIRONMENT	96
Litovka Olena. TO THE ISSUE OF PROFESSIONAL POSITION OF A FUTURE TEACHER THROUGHT THE PRISM OF A CATEGORY OF PERSON	99
Luparenko Svitlana. THE LOSS OF CHILDHOOD SPECIFICITY: THE ESSENCE AND THE REASONS FOR THE LOSS	101
Marfynets Nadiya. ANALYSIS OF DEFINITIONS OF "ENVIRONMENTALISM", "ENVIRONMENTAL PEDAGOGY"	105
Masily Oleg. GUIDELINES FOR THE RESEARCH AND TEACHING STAFF ON ISSUES OF TRAINING THE FUTURE OFFICERS TO ADAPT THE INITIAL SERVICE IN THE ARMY	108
Makhynya Nataliya. ADULT EDUCATION IN RETROSPECTIVE: EUROPEAN HISTORICAL ASPECT OF THE QUESTION	111
Meshko Galyna, Meshko Oleksandr. DEVELOPING PSYCHOTHERAPEUTIC POSITION OF FUTURE TEACHER AS A BASIS OF REALIZING OF VALEOLOGICAL TECHNOLOGIES OF PEDAGOGICAL INTERACTION	113
Mishenina Tetyana. METHODS OF COGNITION IN THE CONTEXT OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHILOLOGICAL SPECIALTIES	116

Olendr Tetyana. METHODOLOGICAL SPECIFICS OF FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES WORKSHOP FOR THE STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALITIES.....	119
Opachko Magdalyna, Mis Yosyp. PEDAGOGICAL STIMULATION OF STUDENTS IN LEARNING PHYSICS IN HIGH SCHOOL.....	122
Pavlyshyn Halyna, Prokop Iryna. SPECIFICITY OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE SPEECH TRAINING IN INFORMATION TECHNOLOGIES PARADIGM.....	126
Polishchuk Yuriy. INVOLVEMENT OF YOUTH PUBLIC ORGANIZATIONS TO THE DRUG ABUSE PREVENTION AMONG PUPILS.....	129
Pomyrcha Svitlana, Dziuba Maryna. INFORMATION TECHNOLOGY AS MEANS OF FORMATION OF STUDENTS' LEXICOGRAPHICAL COMPETENCE.....	133
Popovych Iryna. FORMS AND METHODS OF EDUCATIONAL PROCESS IN UNIVERSITIES OF GREAT BRITAIN.....	135
Postova Svitlana. DEVELOPMENT OF CREATIVE THINKING OF SENIOR PUPILS ON COMPUTER SCIENCES LESSONS.....	137
Potapchuk Olga. ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF FUTURE ENGINEER-TEACHERS TO THE PROFESSION ACTIVITY ON USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES.....	141
Pryshiyak Oksana. INTRODUCTION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGES TEACHING TO FUTURE TEACHERS.....	144
Rabiychuk Sergiy. THE SYSTEM OF VALUES AND VALUE ORIENTATIONS AS A MORAL PUBLIC EXAMPLE IN OVERCOMING SOCIAL CONFLICTS.....	146
Reznychuk Ganna, Vasylenko Olena. PREPARING THE MODERN YOUTH TO THE FAMILY LIFE.....	150
Roman Sergiy. REALIZATION BY THE CHEMISTRY TEACHER OF THE HISTORICISM PRINCIPLE WHILE FORMING ECOLOGICAL AND HUMANISTIC VALUES AT SCHOOL STUDENTS.....	152
Rostoka Maryna. CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION OF ACCOUNTANTS WITH REGISTRATION OF ACCOUNTING DATA.....	155
Rumyantseva Kateryna, Vilchynska Olena, Dobrovolska Nataliia. PEDAGOGICAL ASPECTS OF CREATIVE SUBJECTS SPECIFIC TASKS WHILE TEACHING "MATHS FOR ECONOMISTS".....	158
Sidun Maryana. USING GAME WHILE TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO PRIMARY SCHOOL PUPILS.....	161
Slyvka Larysa. MUSIC THERAPY IN EDUCATIONAL PROCESS: HISTORICAL AND THEORETICAL BASIS.....	164
Smuk Oksana, Kozubovskyy Maxym. INFLUENCE OF VALUES AND NORMATIVE DISINTEGRATION ON DEVIATIONS MANIFESTATIONS.....	166
Soyma Natalia. FOREIGN EXPERIENCE OF REHABILITATION OF MALADJUSTED CHILDREN.....	169
Solomko Nadiya, Losyk Viktoriya, Tymoshenko Volodymyr. THE FORMATION OF HUMANISTIC-DIRECTED PHYSICAL CULTURE IN STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALITIES.....	171
Stryzhak Svitlana. SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL TRAINING OF CHEMISTRY TEACHERS AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	174
Ternopil'ska Valentyna, Andruschenko Ivan, Yakimets Dmytro. TECHNOLOGY OF STUDIES AS THE WAY OF FORMING TECHNICAL COMPETENCE OF FUTURE OFFICERS OF RADIO ELECTRONIC PROFILE.....	176
Tytun Oksana. RESEARCHING THE TEACHING-REFLEXIVE COMPONENT OF STUDENTS' READINESS TO EDUCATIONAL WORK AT SCHOOL.....	180
Fedoruts Mykola. FORMATION OF SOCIAL COMPETENCE OF SCHOOLCHILDREN IN THE PROCESS OF PARTNERSHIP COOPERATION BETWEEN SCHOOLS AND PUPILS FAMILIES.....	184
Fizeshi Oktaviia. TO THE ISSUE OF PEDAGOGICAL QUALIFICATION OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN CONDITIONS OF PASSING TO MOTHER TONGUE STUDIES (CZECH-SLOVAKIAN PERIOD, 1919-1939).....	186
Tsaryk Olga. METHODOLOGICAL ASPECTS OF FORMATION OF SPEECH CULTURE OF GALICIA SCHOOLS PUPILS OF THE INTERWAR PERIOD OF THE TWENTIETH CENTURY.....	189
Tsybanyuk Olexandra. REGULATORY SUPPORT OF SCHOOL (STUDENT) PHYSICAL EDUCATION AND MASS SPORT OF MODERN ROMANIA.....	193
Chaikovska Anna. STUDENTS' ECOLOGY EDUCATION IN HIGHER PEDAGOGICAL INSTITUTIONS OF WESTERN EUROPE.....	195
Chumak Larisa. COMPETENCE OF INTERPRETATION OF ARTISTIC WORKS AS COMPONENT OF PROFESSIONAL SKILL OF A TEACHER – PHILOLOGIST.....	199
Shpenyk Silviya. SOCIAL-LEGAL DEFENCE OF CHILDREN AT «RISK» IN THE USA.....	202
Shumska Olha. THE PECULIARITIES OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF NATURAL SCIENCES SPECIALISTS AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF UKRAINE.....	205
Chorna Olga. THE DEVELOPMENT OF QUALITY MONITORING SYSTEM OF THE HIGHER EDUCATION IN UKRAINE: THE RELEVANCE OF USE OF GERMAN EXPERIENCE.....	209

This article is devoted to the problem of scientific and methodical training of future teachers of natural science. Forms, principles, methods and ways of training of future teachers to scientific and methodical activity have been represented as the research results. The author researches scientific and methodological training of future teachers as a process of acquiring and using of objective knowledge of a particular field of science profession, principles, patterns of teaching in secondary schools, as well as the formation and use of creative skills required of future teachers for effective scientific methodological activities. Didactic bases, which maintain the purposive forming of initial scientific and methodical inclination of future teachers of natural sciences throughout their study at higher pedagogical educational establishment has been selected and proved experimentally. The author has highlighted types and stages of scientific and methodological training of future teachers of chemistry. The experimental data on implementation model of training in the educational process of university have been analysed.

Key words: scientific and methodical training, teacher of natural sciences, scientifically-methodical abilities, skills, readiness to scientific and methodical activity, personality oriented, problem study, advanced study.

УДК 37.6

ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ПРОФІЛЮ

Тернопільська Валентина Іванівна

м.Київ

Андрущенко Іван Сергійович

Якимець Дмитро Вікторович

м.Житомир

У статті проаналізовано основні базові поняття з проблеми дослідження: „професійна компетентність”, „технічна компетентність”, „технічна компетентність майбутнього офіцера”, „педагогічна технологія”, встановлено спільне й відмінне, взаємозв'язок між ними. Обґрунтовано вибір технологій адекватних профілю освіти ВВНЗ. Проведено аналіз сучасного стану педагогіки вищої технічної освіти і визначені її основні проблеми. Розроблено алгоритм реалізації навчальної технології. Представлено схему формування навчальної технології. Запропоновано алгоритм формування та корекції навчальної технології. Визначено, що реалізація алгоритму формування та корекції навчальної технології утворює цілісну навчальну технологію формування технічної компетентності майбутніх офіцерів радіоелектронного профілю.

Ключові слова: технічна освіта, професійна компетентність, технічна компетентність, технологія навчання.

Постановка проблеми. Сучасна вища технічна освіта в Україні регулярно піддається різним реформам, причини яких - інтеграція в європейську та світову систему освіти та зростаючі вимоги до якості підготовки фахівців різних напрямків. Безумовно, реформи потрібні: життя, соціальне замовлення вимагають змін у системі вищої освіти. В результаті реформи впроваджуються виключно з благими цілями. Але їх впровадження часто призводить до істотного зниження якості професійної підготовки вищої технічної освіти. Чому це відбувається в країні, яка зовсім недавно пишалася своєю освітою? Питання надзвичайно важливе, тому що стан освіти сьогодні визначає якість життя суспільства завтра.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему формування професійної, методичної, психолого-педагогічної та предметної компетентності фахівців досліджували: В.Адольф, В.Байденко, О.Бігич, О.Гура, І.Зязюн, О.Коваленко, Н.Кузьміна, М.Лук'янова, А.Маркова, І.Мищенко, О.Овчарук, В.Свистун, С.Сисоєва, В.Стрельников, Ю.Татур, Л.Тархан, Л.Хоружа, А.Хуторський та ін. Теоретичні питання реалізації компетентнісного підходу у процесі підготовки військових фахівців з вищою освітою розглядали: В.Ягупов, В.Дружин, О.Євсюков, П.Корчемний, Є.Литвиновський, Ч.Чистовська та ін.

Мета статті. Розглянути технологію навчання як засіб формування технічної компетентності майбутніх офіцерів радіоелектронного профілю.

Виклад основного матеріалу. Формування технічної компетентності майбутніх офіцерів радіоелектронного профілю можливе лише в умовах навчання у вищих військових технічних закладах, які мають сучасну матеріально-технічну базу та забезпечені висококваліфікованими професорсько-викладацькими кадрами. У процесі оволодіння професією інженера – радіотехніка значна увага має приділятися технології навчання.

У цьому контексті О.Євсюков стверджує, що професійна компетентність є професійно-особистісною, соціально-значущою якісною характеристикою майбутнього офіцера, який вміє не тільки застосовувати знання, уміння, навички в умовах професійної діяльності, але й розуміє соціальне значення й морально усвідомлює свою діяльність. Професійна компетентність, як інтегрована властивість, орієнтована на неперервне самовдосконалення, самоосвіту, виступає фактором успішності професійної діяльності [4].

В.Тернопільська визначає професійну компетентність як інтегральне утворення особистості, що виявляється у її знаннях, уміннях, навичках, досвіді, особистісних властивостях, які обумовлюють готовність індивіда до виконання певної професійної діяльності. Професійне становлення особистості включає такі етапи: професійне самовизначення, професійну діяльність, фахове зростання в обраній сфері, формування професійної компетентності [13].

Проаналізувавши вище сказане, можна зробити висновок, що професійна компетентність фахівця є здатністю реалізувати потенціал (знання, вміння, досвід, особистісні якості) для успішної (продуктивної) творчої діяльності.

З огляду на це, В.Нейжмак окреслює професійну компетентність військового спеціаліста, як “фундаментальну характеристику особистості військовослужбовця, яка проявляється у високому рівні професіоналізму, здатності до виконання бойових завдань і обов'язків по несенню військової служби, особистою творчою діяльністю, що вирізняється фундаментальністю, багатомірністю, вимагає інтелектуальних, автономних і рефлексійних дій” [8].

Вченими у професійній компетентності виділяються такі основні компоненти [5]:

- аналітичний: відображає процеси переробки інформації на основі мікрокогнітивних актів;

- ціннісно-мотиваційний: полягає у створенні умов, які сприяють входженню людини у світ цінностей; характеризує ступінь мотиваційних спонук людини, що впливають на ставлення індивідів до роботи і до життя в цілому;

- комунікативний: відображає знання, розуміння технічних засобів комунікацій у процесі передачі інформації від однієї людини до іншої за допомогою різноманітних форм і способів спілкування (вербальних, невербальних);

- рефлексивний: полягає у усвідомленні власного рівня саморегуляції особистості, у процесі якої життєва функція самосвідомості особистості виявляється в самоврядуванні поведінкою, самореалізації;

- техніко-технологічний: відображає розуміння принципів роботи, можливостей та обмежень технічних пристроїв, призначених для автоматизованого пошуку й обробки інформації; розуміння суті технологічного підходу до реалізації діяльності; знання особливостей засобів інформаційних технологій щодо пошуку, переробки, зберігання інформації, а також виявлення, створення й прогнозування можливих технологічних етапів з переробки інформаційних потоків.

На нашу думку останній окреслений компонент професійної компетентності об'єднує два різних напрями діяльності офіцера радіоелектронного профілю, а саме: експлуатація спеціальної техніки за призначенням та використання програмних засобів для автоматизованого пошуку й обробки інформації. Саме тому доцільно цей компонент представити – як:

- технічний (апаратно-технічний): володіння знаннями про будову та принципи дії комп'ютерної техніки, знання відмінностей автоматизованого й автоматичного виконання інформаційних процесів; уміння класифікувати завдання діяльності за типами із подальшим рішенням і вибором необхідного технічного засобу залежно від його основних характеристик;

- технологічний (інформаційно-технологічний): використання програмних засобів, знання особливостей засобів інформаційних технологій щодо пошуку, переробки і зберігання інформації, а також виявлення, створення й прогнозування можливих технологічних етапів у процесі переробки інформаційних потоків; сформованість технологічних умінь та навичок роботи з інформаційними потоками за допомогою засобів інформаційних технологій [9].

За результатами проведеного аналізу ми можемо виділити дві основні складові професійної компетентності офіцера радіоелектронного профілю:

- технічну компетентність, яка відображає розуміння фахівцем принципів побудови, роботи, можливостей та обмежень технічних пристроїв, призначених для автоматизованого пошуку й обробки інформації; знання відмінностей автоматизованого й автоматичного виконання інформаційних процесів; уміння класифікувати завдання за типами з подальшим рішенням і вибором певного технічного засобу залежно від його основних характеристик;

- технологічну компетентність, яка передбачає використання програмних засобів, знання особливостей засобів інформаційних технологій щодо пошуку, переробки й зберігання інформації, а також виявлення, створення, прогнозування можливих технологічних етапів у процесі переробки інформаційних потоків; сформованість технологічних умінь та навичок роботи з інформаційними потоками за допомогою засобів інформаційних технологій.

Таким чином технічна компетентність майбутнього офіцера радіоелектронного профілю є сутнісною характеристикою професіоналізму, що представляє собою інтегративну особистісну якість, яка сформувалася в процесі навчання у військовому навчальному закладі, засноване на сукупності професійних знань, умінь і навичок, що забезпечують готовність і здатність успішно здійснювати професійну діяльність. Компонентами технічної компетентності офіцерів є: глибокі технічні практико-орієнтовані знання;

високий рівень професіоналізму; доведені до автоматизму вміння та навички в управлінні, обробці даних, експлуатації і володіння апаратно-технічною складовою спеціальної техніки; швидка професійна психолого-педагогічна адаптація офіцерів до освоєння військової техніки, в тому числі нової; мотивація до навчання, до оволодіння технічними знаннями та новими технологіями обробки даних; володіння методикою навчання військовослужбовців з технічної підготовки й цілий ряд особистісних якостей (психічна стійкість, відповідальність, прийняття правильних самостійних рішень, у тому числі в екстремальних і нестандартних ситуаціях).

Визначення сутності, змісту й структури технічної компетентності особистості фахівця орієнтує на розробку і впровадження технології навчання технічної компетентності майбутніх офіцерів радіоелектронного профілю.

Розробка навчальних технологій передбачає: 1) представлення моделі досліджуваного явища в межах усієї фахової підготовки майбутніх фахівців, а не лише кожної окремої дисципліни; 2) врахування умов, що впливають на динаміку перебігу досліджуваного явища; 3) вибір певних критеріїв оцінювання ефективності розробленої моделі [3].

Не дивлячись на велику кількість визначень, можна виділити якісну основу, за якою представники різних наук виокремлюють найважливіші вимоги до технології в освіті. Зокрема, педагогічна технологія, на думку В.Безпалька, – це проект певної педагогічної системи, що практично реалізується [1, с.6]. І.Лернер пов'язує педагогічну технологію з формуванням цілей через результати навчання [7, с.17].

Згідно з М.Кларінім, педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування усіх особистісних, інструментальних та методологічних засобів, які використовуються для досягнення педагогічних цілей [6].

Г.Селевко виділяє у „педагогічній технології” три аспекти: науковий (педагогічні технології – частина педагогічної науки, що вивчає і розробляє цілі, зміст і методи навчання і проектує педагогічні процеси); процесуально-описовий (опис (алгоритм) процесу, сукупність цілей, змісту, методів і засобів для досягнення результатів навчання, що плануються); процесуально-дійовий (здійснення технологічного (педагогічного) процесу, функціонування усіх особистісних, інструментальних і методологічних педагогічних засобів) [11, с.13-14].

Поділяючи думку В.Сластьоніна, Н.Руденко [12], під педагогічною технологією ми розуміємо упорядковану сукупність дій, операцій і процедур, які інструментально забезпечують досягнення прогнозованого й діагностованого результату в умовах освітнього процесу, що змінюється.

У представленій увазі читача статті пропонується один із шляхів вирішення проблеми педагогічної освіти викладачів технічних вузів. Це розробка алгоритму створення та корекції навчальної технології.

Щоб такий алгоритм був легко прийнятний людьми з технічною освітою, він повинен відповідати наступним вимогам: бути простим у використанні; викладений мовою, яка зрозуміла людям з технічною освітою.

Тривалий досвід вивчення навчальних технологій показав, що будь-яка технологія, як правило, максимально результативна в руках автора. У процесі використання іншими педагогами її ефективність може знижуватися, що є, на нашу думку, суб'єктивним фактором.

Об'єктивний фактор полягає в тому, що зниження ефективності відбувається також і через постійно мінливу педагогічну ситуацію, в якій відбувається реалізація певної технології. Ці зміни найчастіше не враховуються як самим автором, так й іншими користувачами, що призводить до зниження ефективності будь-якої навчальної технології, якою б результативною вона не була спочатку. Історія виникнення і розвитку навчальних технологій дає багато прикладів, що підтверджують цей факт.

Відповідно можна зробити висновок, що навчальна

технологія повинна бути адекватна педагогічній ситуації, в якій вона реалізується. Тому недостатньо створити таку технологію, необхідно розробити спосіб її постійної корекції. Зазначені обставини обумовлюють наступні вимоги до навчальної технології, зокрема: простий і зрозумілий для людей з технічною освітою алгоритм її формування та корекції; універсальний характер застосування цієї навчальної технології.

Авторами статті представлений алгоритм формування навчальної технології, яка відповідає вищезазначеним вимогам. Виконання цих вимог дозволяє стверджувати, що така технологія буде оптимальною з причини її адекватності конкретній педагогічній ситуації.

Для розробки окресленого алгоритму виконані наступні дії: 1) виявлено характерні складові педагогічної ситуації, в якій реалізується навчальний процес; 2) створено математичну модель, за допомогою якої презентується комплексна оцінка цієї ситуації у вигляді рівня зворотного зв'язку, визначено п'ять рівнів зворотного зв'язку; 3) визначено алгоритм процесу навчання, що складається з необхідних етапів і сформованих форм реалізації цих етапів, які були розбиті на п'ять груп залежно від рівня зворотного зв'язку; 4) розроблено алгоритм формування та корекції навчальної технології, яка враховує одночасно всі основні складові

в сформованій чи зміненій педагогічній ситуації.

Відомо, що педагогічну ситуацію визначає комплекс умов, за яких вирішується педагогічна задача. Завдання професійного навчання породжують педагогічну ситуацію, яку утворюють нижченаведені складові: логічна структура навчального курсу; кваліфікація педагога; рівень навчання і навченості курсантів; матеріально-технічна забезпеченість навчального процесу; навчальний час; економічні витрати.

У нашому дослідженні ми будемо розглядати моделювання як навчальну дію, засіб навчання [10, с.146]. Для отримання математичної моделі використовується кібернетичний підхід, завдяки якому досліджуваний процес представляється як перетворювач параметрів входу в параметр виходу. До параметрів входу віднесемо елементи, які утворюють педагогічну ситуацію (кваліфікація педагога, здатність до навчання і навченість студентів, логічна структура навчального курсу, матеріально-технічне забезпечення навчального процесу). Оскільки для прямого впливу цікава зворотна реакція педагогічної ситуації, на виході моделі має бути вказаний передбачуваний рівень зворотного зв'язку. В залежності від нього формується адекватна реакція у вигляді навчальної технології. На рис.1. зображена схема пошуку оптимального рішення.

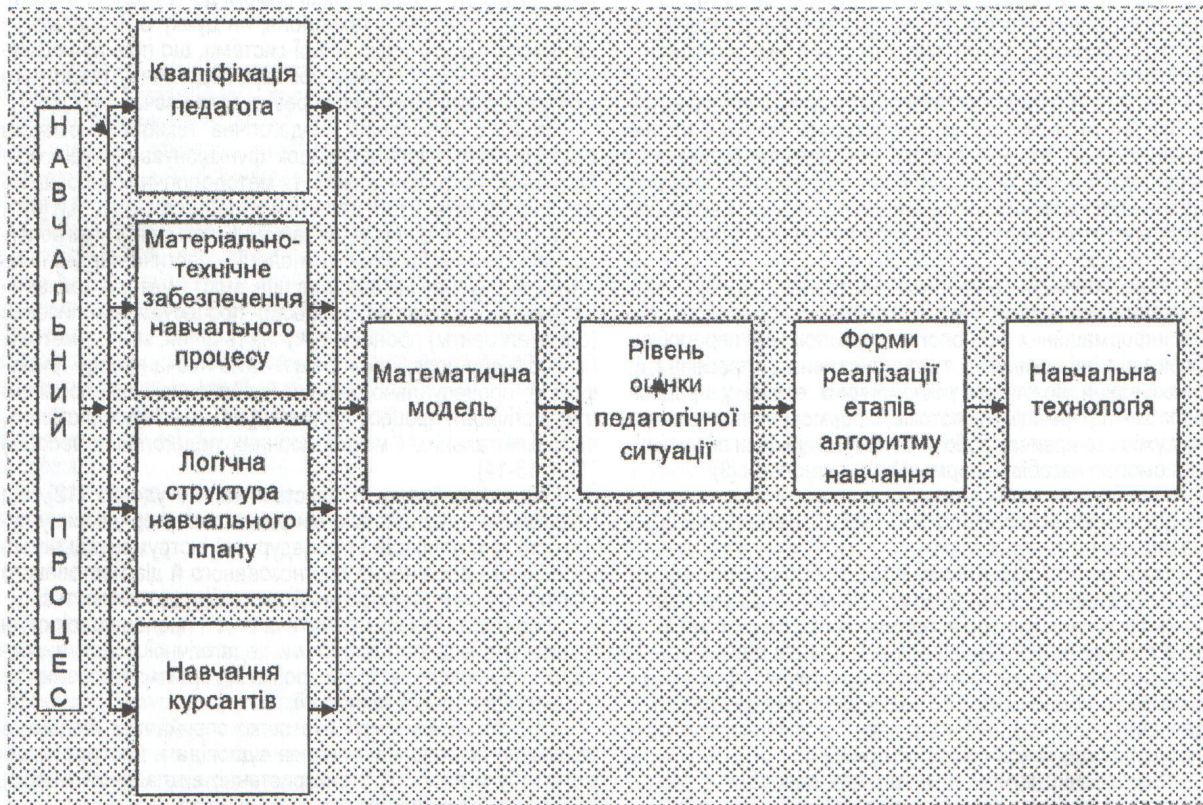

Рис. 1. Схема формування оптимальної навчальної технології

Для реалізації такої схеми, необхідно вибрати вид моделі й визначити її конкретну структуру. Слід зазначити, що засобом побудови математичної моделі виступає багатовимірна геометрія. Для її створення доцільно використовувати метод граничного геометричного моделювання [2]. Універсальність цього методу полягає в тому, що він дозволяє створити геометричну модель будь-якого реального процесу. Моделюваний процес презентується як певна геометрична конструкція в багатовимірному просторі, розмірність якого дорівнює сумі параметрів входу й виходу.

Для виявлення певного виду конструкції, що моделює педагогічну ситуацію, необхідно провести нижченаведені дії: виділити параметри входу і виходу; визначити вза-

ємний вплив параметрів входу і виходу; створити шкали, визначивши діапазон зміни виділених параметрів; використовувати метод перерізів для виявлення конкретного виду геометричній конструкції.

Здійснений вибір компонентів, що характеризують педагогічну ситуацію складається перед початком навчального процесу. Прийmemo їх за параметри входу, відповідно, параметром виходу є рівень зворотного зв'язку, який буде комплексною оцінкою ситуації педагогічної ситуації [2; 12]. Сконструйована модель дозволила виділити п'ять рівнів зворотного зв'язку, згідно з якими були класифіковані всі форми реалізації алгоритму навчання (рис. 2).

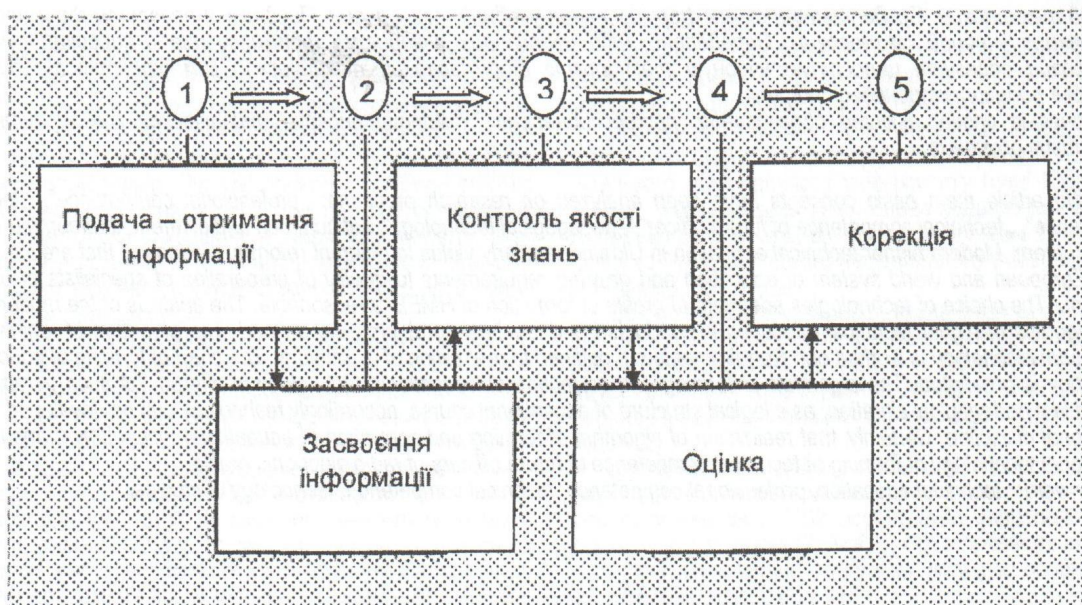

Рис. 2. Етапи алгоритму процесу навчання

Реалізація процесу навчання відбувається за наступними етапами: подача та отримання навчальної інформації; засвоєння навчальної інформації, перетворення її в знання, вміння, навички, компетенції; контроль якості засвоєння навчальної інформації; оцінка: виявлення рівня засвоєння навчальної інформації; корекція рівня засвоєння навчальної інформації.

Варто зазначити, що багатовіковий досвід навчання накопичив різні форми реалізації кожного з виділених етапів. Нами були обрані найбільш поширені в даний час форми, які використовуються в системі ВПО. Їх класифікація здійснюється відповідно до п'яти виділених моделлю рівнями зворотного зв'язку.

У цьому контексті алгоритм формування та корекції навчальної технології представлений нижченаведеними етапами: визначенням значення кожної складової педагогічної ситуації відповідно до обраних критеріїв (нижче норми, норма, вище норми); залученням до роботи мате-

матичної моделі та отримання комплексної оцінки педагогічної ситуації у вигляді одного з п'яти рівнів зворотного зв'язку; вибором відповідної форми реалізації кожного з етапів алгоритму навчання згідно з отриманим рівнем зворотного зв'язку. Реалізація вище окреслених етапів утворює цілісну навчальну технологію формування технічної компетентності майбутніх офіцерів радіоелектронного профілю.

Висновки. Запропонований механізм дозволяє формувати й корегувати навчальну технологію у відповідності до сформованої конкретної педагогічної ситуації. Оскільки в педагогічну ситуацію включений такий параметр, як логічна структура навчального курсу, відповідно технологію можна розробляти для будь-якої навчальної дисципліни. Крім того, розроблена технологія дозволить презентувати високу якість навчання та найбільш повно розкрити творчий потенціал особистості курсанта у навчально-виховному процесі ВВНЗ.

Література та джерела

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / Владимир Павлович Беспалько. – М.: Педагогика, 1989. – 191 с.
2. Вальков К.И. Машину учат говорить? // Вопросы геометрического моделирования. – Л., 1980. – С.7-43
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: [навч. посібник] / І.М.Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Євсюков О.Ф. Професійна компетентність майбутніх офіцерів як підґрунтя професіоналізму / О.Ф.Євсюков // Модернізація освіти: пошуки, проблеми, перспективи: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Київ-Переяслав-Хмельницький: Інститут педагогіки АПН України, 2006. – С.41-42
5. Зимняя И.А. Компетентностный подход. Его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический подход) / И.А.Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2006. – №8. – С.21-26
6. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе: (Анализ зарубеж. опыта) / М.В.Кларин. – М.: Знание, 1989. – 75 с.
7. Лернер И.Я. Философия дидактики и дидактика как философия / И.Я.Лернер. – М.: Изд-во ФОР, 1995. – 49 с.
8. Неижмак В.В. Формирование профессиональной компетентности выпускника высшего военного учебного заведения (на примере общепрофессиональных дисциплин) [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / В.В.Неижмак. – Ульяновск: УГЛУ, 2004. – 205с.
9. Острошко Т.В. Модель технічної компетентності майбутніх вчителів інформатики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.uira.kharkov.ua/>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
10. Педагогический энциклопедический словарь [гл. ред. Б.М.Бим-Бад]. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 2003. – 528 с.
11. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учеб. пособие для пед. вузов и ин-тов повышения квалификации / Герман Константинович Селевко. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.
12. Сластенин В.А. О современных подходах к подготовке учителя / В.А.Сластенин, Н.Г.Руденко // Педагог. – 1999. – № 6. – С.55-62
13. Тернопільська В.І. Структура професійної компетентності майбутнього фахівця / В.І.Тернопільська // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. праць. – Мелітополь: Видавництво "Мелітополь", 2012. – с.208-213 (Серія "Педагогіка", вип.9).

В статтю проаналізовані основні базові поняття по проблемі дослідження: „професійна компетентність”, „технічна компетентність”, „технічна компетентність майбутнього офіцера”, „педагогічна технологія”, установлено загальне і відмінне, взаємозв'язок між ними. Обґрунтовано вибір технологій адекватних профілю освіти ВВУЗ. Проведено аналіз сучасного стану педагогіки вищого технічного освіти і визначено її основні проблеми. Розроблено алгоритм реалізації

учебной технологии. Представлена схема формирования учебной технологии. Предложен алгоритм формирования и коррекции учебной технологии. Определено, что реализация алгоритма формирования и коррекции учебной технологии образует целостную учебную технологию формирования технической компетентности будущих офицеров радиоэлектронного профиля.

Ключевые слова: высшее образование, профессиональная компетентность, техническая компетентность, технология обучения.

In the article main basic concepts have been analyzed on research problems: „professional competence”, „technical competence”, „technical competence of future officer”, „pedagogical technology”, set common and different, intercommunication between them. Modern higher technical education in Ukraine regularly yields to different reforms, reasons of that are integration in the European and world system of education and growing requirements to quality of preparation of specialists of different directions. The choice of technologies adequate of profile of formation of HMEE is reasonable. The analysis of the modern state of pedagogies of higher technical education is conducted and her basic problems are defined. The algorithm of realization of educational technology is worked out. Requirements are outlined to realization of technology. The chart of forming of educational technology is presented. The algorithm of forming and correction of educational technology is offered. As such parameter is plugged in a pedagogical situation, as a logical structure of educational course, accordingly technology can be developed for any educational discipline. Certainly, that realization of algorithm of forming and correction of educational technology forms integral educational technology of forming of technical competence of future officers of radio electronic profile.

Key words: technical education, professional competence, technical competence, technology of studies.

УДК 371.13:378:372.4

ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНІСНО-РЕФЛЕКСИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Титунь Оксана Леонідівна
м.Івано-Франківськ

У статті авторка досліджує професійно-педагогічну підготовку майбутніх учителів до виховної роботи з молодшими школярами, а саме діяльнісно-рефлексивну складову готовності до неї. Діяльнісно-рефлексивну складову автор розуміє як вміння аналізувати, коригувати результати педагогічної діяльності, демонструвати ефективність і продуктивність використання інформаційних технологій, усвідомлення реального рівня підготовки та потреби здійснювати самоосвіту. Статистично опрацьовані данні самооцінки студентів щодо їх готовності до виховної роботи представлені в статті.

Ключові слова: підготовка, виховна робота, діяльнісно-рефлексивна складова, самооцінка.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів до виховної роботи визначається тим, щоб майбутній випускник-фахівець не лише володів ґрунтовними професійними знаннями, а й самостійно їх застосовував у педагогічній діяльності з вирішення низки освітніх проблем.

Оновлені концептуальні положення щодо професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до виховної роботи передбачають формування вміння самостійно й цілеспрямовано створювати власний виховний потенціал. Його успішність уможливають умови відповідного розуміння вчителем такого виховного засобу, як виховна робота в школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати аналізу літератури з проблем підготовки сучасного вчителя свідчать про активізацію інтересу до проблем підготовки вчителя початкових класів. Вітчизняні дослідники виявляють значний інтерес до формування виховного потенціалу вчителя. Підготовку майбутніх учителів початкових класів досліджують у різних напрямках: до здійснення національного виховання (С.Лавриненко), до виховної роботи (на матеріалі пісенного фольклору, засобами народознавства) (О.Отич, Г.Шах), до створення виховних ситуацій

(О.Демченко), до музично-виховної та самоосвітньої діяльності (Б.Нестерович, З.Сирота, С.Барановська), до естетичного виховання (Н.Савченко), до фізичного виховання (А.Степанко), до валеологічного виховання (О.Філіпп'єва), до економічного виховання (В.Петрук), до правовиховної роботи (Л.Мацук).

Теорія і методика виховної роботи в початковій школі представлена в роботах Л.Болотіної, Т.Дем'янюк, Н.Казакової, С.Карпенчук, Б.Кобзаря, Н.Кудикіної, С.Мартиненко, В.Омеляненко, Г.Пустовіта, М.Сметанського, Г.Тарасенко та ін. Проблеми проектування організаційних форм виховної роботи вчителя презентовані в працях О.Безпалько, В.Вербеця, О.Коберника, Н.Олійник, Н.Яремчук та ін.

Педагогічна наука особливого значення надає професійній підготовці вчителів початкових класів. Фахова готовність майбутніх учителів до виховної діяльності стала об'єктом дисертаційних робіт С.Барановської, О.Демченко, О.Дубасенюк, І.Казанжи, С.Лавриненко, Б.Нестеровича, О.Отич, З.Сироти, А.Степанко, Г.Троцько, Г.Шпиталевської та ін.

Мета статті. На основі авторських анкет та опитувальників дослідити реальний рівень діяльнісно-рефлексивної складової готовності студентів до виховної роботи з молодшими школярами.

Виклад основного матеріалу. Широкий спектр завдань, які розв'язує вчитель початкових класів, а також різноманітність його педагогічних функцій зумовлюють багатокomпонентність означеного виду діяльності. Під компонентами готовності розуміємо певні взаємопов'язані складові, а їхня наявність формує відповідний рівень готовності студентів до діяльності.

Діяльнісно-рефлексивний компонент розглядаємо як вміння педагога аналізувати, коригувати результати своєї педагогічної діяльності, демонструвати ефективність і продуктивність використання інформаційних технологій у практиці, усвідомлення свого реального рівня професійної підготовки до здійснення виховної роботи; усвідомлення потреби активно здійснювати самоосвіту, працювати над

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія
**ПЕДАГОГІКА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

Випуск 37

Комп'ютерна верстка

Тополянський С.І.

Статті подані в авторській редакції

Здано до набору 20.03.2015. Підписано до друку 26.03.2015.

Формат 60x84/8. Папір офс. Гарнітура Arial.

Друк різогр. Ум. друк. арк. 24,75

Тираж 300. Замовлення № 37.

Видавництво УжНУ «Говерла»

88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців
виготівників, і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія 3т №32 від 31 травня 2006 року

